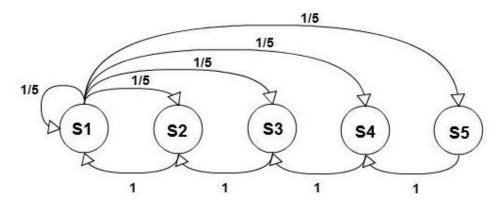
- 1. ZADATAK 1 Informacijski izvor u pravilnim vremenskim intervalima generira jedan od 5 simbola: s1, s2, s3, s4, s5. Ako je u generiran simbol s1, u sljedećem koraku bit će generiran bilo koji od 5 simbola s jednakom vjerojatnošću (uključujući s1). Ako je generiran simbol si, i > 1, sljedeći simbol koji će se generirati je si1. Pretpostavite da se ovaj izvor može modelirati Markovljevim lancem s diskretnim parametrom.
- a) Dijagram stanja izvora

b) Matrica prijelaznih vjerojatnosti izvora

$$P = \begin{bmatrix} \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} & \frac{1}{5} \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

c) Postavljena matrična jednadžbu oblika $A\cdot\hat{p}=\hat{b}$ čijim rješavanjem dolazimo do vektorstupa stacionarnih vjerojatnosti.

$$P^{\top} \cdot \hat{p} = \hat{p} \Rightarrow (P^{\top} - I) \cdot \hat{p} = 0 \qquad \sum \hat{p_i} = 1$$

 $A \cdot \hat{p} = \hat{b}$

$$(P^{\top} - I) = \begin{bmatrix} -\frac{4}{5} & 1 & 0 & 0 & 0\\ \frac{1}{5} & -1 & 1 & 0 & 0\\ \frac{1}{5} & 0 & -1 & 1 & 0\\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & -1 & 1\\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & 0 & -1 \end{bmatrix}$$

$$A = \begin{bmatrix} -\frac{4}{5} & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ \frac{1}{5} & 0 & -1 & 1 & 0 \\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & -1 & 1 \\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & 0 & -1 \end{bmatrix} \hat{p} = \begin{bmatrix} \hat{p}_1 \\ \hat{p}_2 \\ \hat{p}_3 \\ \hat{p}_4 \\ \hat{p}_5 \end{bmatrix} \hat{b} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} -\frac{4}{5} & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ \frac{1}{5} & 0 & -1 & 1 & 0 \\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & -1 & 1 \\ \frac{1}{5} & 0 & 0 & 0 & -1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \hat{p}_1 \\ \hat{p}_2 \\ \hat{p}_3 \\ \hat{p}_4 \\ \hat{p}_5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

d) Postavljen nehomogen sustav jednadžbi čijim rješavanjem bismo dobili stacionarne vjerojatnosti stanja lanca.

$$P^{\top} \cdot \hat{p} = \hat{p}$$

$$\begin{bmatrix}
\hat{p}_1 \\
\hat{p}_2 \\
\hat{p}_3 \\
\hat{p}_4 \\
\hat{p}_5
\end{bmatrix} = \begin{bmatrix}
\frac{1}{5} & 1 & 0 & 0 & 0 \\
\frac{1}{5} & 0 & 1 & 0 & 0 \\
\frac{1}{5} & 0 & 0 & 1 & 0 \\
\frac{1}{5} & 0 & 0 & 0 & 1 \\
\frac{1}{5} & 0 & 0 & 0 & 0
\end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix}
\hat{p}_1 \\
\hat{p}_2 \\
\hat{p}_3 \\
\hat{p}_4 \\
\hat{p}_5
\end{bmatrix}$$

$$\hat{p_1} = \frac{1}{5}\hat{p_1} + \hat{p_2} \qquad \qquad \hat{p_1} + \hat{p_2} + \hat{p_3} + \hat{p_4} + \hat{p_5} = 1$$

$$\hat{p_2} = \frac{1}{5}\hat{p_1} + \hat{p_3} \qquad \qquad \hat{p_2} = \frac{4}{5}\hat{p_1}$$

$$\hat{p_3} = \frac{1}{5}\hat{p_1} + \hat{p_4} \qquad \qquad \hat{p_3} = \frac{3}{5}\hat{p_1}$$

$$\hat{p_4} = \frac{1}{5}\hat{p_1} + \hat{p_5} \qquad \qquad \hat{p_4} = \frac{2}{5}\hat{p_1}$$

$$\hat{p_5} = \frac{1}{5}\hat{p_1} \qquad \qquad \hat{p_5} = \frac{1}{5}\hat{p_1}$$

e) Stacionarne vjerojatnosti stanja lanca

$$(1 + \frac{4}{5} + \frac{3}{5} + \frac{2}{5} + \frac{1}{5}) = \frac{1}{\hat{p}}$$

$$\hat{p}_1 = \frac{1}{3} \quad \hat{p}_2 = \frac{4}{15} \quad \hat{p}_3 = \frac{1}{5}$$

$$\hat{p}_4 = \frac{2}{15} \quad \hat{p}_5 = \frac{1}{15}$$

f) Funkcija vjerojatnosti varijable koja mjeri broj intervala koje lanac provodi u istom stanju bez prekida za svako od stanja.

$$P(A_i) = q^{i-1} \cdot p$$

$$q = \frac{1}{5} \quad p = \frac{4}{5}$$

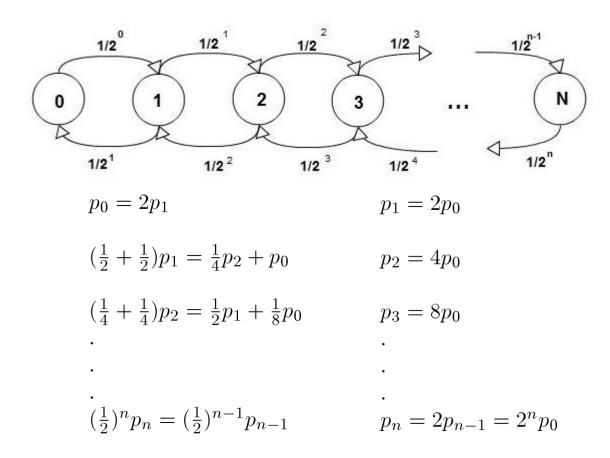
$$P(A_i) = \frac{4}{3125} \quad za \quad i = 1$$

$$P(A_i) = 0 \quad za \quad i > 1$$

g) Prosječan broj koraka koje lanac bez prekida boravi u istom stanju

$$E[N] = \frac{p}{(1-q)^2} = \frac{1}{p} = \frac{5}{4} \ za \ i = 1$$

 $E[N] = 1 \ za \ i > 1$

2. ZADATAK 2 Promatrajte Markovljev lanac diskretan po parametru sa stanjima 0, 1, 2,..., N. Vjerojatnost prijelaza iz stanja i u stanje i + 1 kada se lanac nalazi u stanju i je (1/2)ⁱ, i < N. Vjerojatnost prijelaza iz stanja i u stanje i+1 je također (1/2)ⁱ, i > 0. Ostali prijelazi nisu mogući. Izračunajte stacionarne vjerojatnosti ovog lanca.

$$p_0 + p_1 + p_2 + p_3 + \dots + p_n = 1$$

$$p_0 + 2p_0 + 4p_0 + 8p_0 + \dots + 2^n p_0 = 1$$

$$p_0 \cdot \sum_{0}^{n} 2^n = 1$$

$$p_0 = \frac{1}{\sum_{n=0}^{n} 2^n} = \frac{1}{2^{n+1}-1}$$

$$p_i = \frac{2^i}{2^{n+1}-1}$$